

„...un tapa valsts”

Metodiskais materiāls

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā Alianse” un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga

Ievads

Laika posmā no 2016. gada 7. jūlija līdz 16. decembrim **biedrība “Cita Rīga”** realizēja projektu “...un tapa valsts...”

Projekta galvenais mērķis bija nacionālās identitātes stiprināšana, kas vērsta uz Latvijas tradicionālās kultūras daudzveidīgu apguvi un vienotas Latvijas vēstures izpratnes veidošanu. Viss, kas mums ir apkārt, ir “mūsu” pašu radīts - tā ir daļa no mums Latvijas nacionālo identitāti veidojam mēs visi kopā, tā veidojas no visu šo skatupunkta kopskata un mijiedarbības. Nav vienas galvenās vērtības un pareizās tradīcijas, bet mūsu vērtības un tradīcijas citi cienīs tikai tad, ja mēs respektēsim un uzklausīsim citus. Lai sasniegtu mērķi, tika izveidotas trīs dažādas neformālas, atraktīvas programmas, kas iepazīstināja ar:

- Latvijas vēsturi līdz 20.gs
- cittautu ietekme Latvijā (aktivitātes notiks pilsētvidē)
- notikumu traktēšanu un sociālā atmiņa

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā Alianse” un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

*Cita
Rīga*

Par projekta aktivitātēm

Uzdevumi:

Projekta galvenais uzdevums bija nacionālās identitātes stiprināšana, kas vērsta uz Latvijas tradicionālās kultūras daudzveidīgu apguvi un vienotas Latvijas vēstures izpratnes veidošanu. Viss, kas mums ir apkārt, ir “mūsu” pašu radīts - tā ir daļa no mums Latvijas nacionālo identitāti veidojam mēs visi kopā, tā veidojas no visu šo skatupunkta kopskata un mijiedarbības. Nav vienas galvenās vērtības un pareizās tradīcijas, bet mūsu vērtības un tradīcijas citi cienīs tikai tad, ja mēs respektēsim un uzklausīsim citus.

Īstenošanas vieta

Projekta īstenošanas vieta bija Rīga un Ķekava. Radošās aktivitātes notika izglītības iestādēs un dienas centros atbilstoši mērķa grupām, kā arī pilsētvidē un dažādos publiskajos pasākumos..

Galvenās aktivitātes un darba metodes

Projekts tika īstenots neformālā veidā – caur radošajām nodarbībām. Nodarbībās tika izmantotas gan īpaši veidotas spēles, īpaši izstrādāti uzdevumi. Tika izmantota biedrības izstrādātā metode “spēles kā mācību procesa sastāvdaļa”. Caur spēlēm tika iepazīta Latvijas vēstures galvenie notikumi un veidota vienota izpratne par vēsturi. Lai sasniegtu mērķi, tika izveidotas trīs dažādas neformālas, atraktīvas programmas, kas iepazīstināja ar:

- Latvijas vēsturi līdz 20.gs
- cittautu ietekme Latvijā (aktivitātes notiks pilsētvidē)
- notikumu traktēšanu un sociālā atmiņa

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā Alianse” un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Latvijas vēsture līdz 20.gs.

Latvija kā valsts un latvieši kā tauta neizveidojās vienā dienā. Tā neizveidojās arī simts vai divsimt gadu laikā. Tas bija ilgstošs process, ko ietekmēja arī dažādi apkārtējie sociālekonomiskie apstākļi. Tomēr ņemot vērā mērķa grupu, un tās zināšanas līmeni. Iepazīstināšana ar vēsturi ir ļoti vienkāršā līmenī izmantojot spēļu metodi. Projekta dalībniekiem vislielāko interesi izraisīja pilskalnu un apmetņu veidošana.

Pilskalnu ierīkošana.

Dalībnieki sadalās 2 komandās (atkarībā no dalībnieku skaita var arī 3 vai 4), kur katra komanda veido savu apdzīvotu vietu. Katra izvēlas savu vadoni un izdomā apdzīvotās vietas nosaukumu.

Aktivitātes vadītājs izstāsta, kas ir pilskalns un apmetnes, un kā tas darbojas. Kad pilskalna ideja noskaidrota, katras cilts vadonim iedod materiālus viņu pilskalna izveidei.

Pēc pilskalnu izveides vadoņus aicina saņemt resursus (resursu kartiņas) - pārtiku, dzīvniekus, darbarīkus utt. Kartiņas katrai ciltij ir atšķirīgas, taču tās ir vienādā skaitā. Izniedzot resursus, visiem kopīgi izstāsta, kā katra lieta tikusi izmantota, ar ko tā ir nozīmīga.

„Apdzīvotās vietas” saņemtus resursus izvieto savā pilskalna apkārtnē.

Uzbrukumi.

Tā kā resursi ir atšķirīgi, arī citi vēlas izzināt/gūt labumus viena no otras, tās dodas uzbrukumos. Pēc vadītāja signāla par pamanītu ienaidnieka tuvošanos, tie, kuriem uzbrūk, paņem "aizsardzībā uz pilskalnu" viņuprāt svarīgākās no savām resursu kartiņām (iepriekš vienojas, cik kartiņas katrs dalībnieks varēs ņemt).

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā Alianse” un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga

Latvijas vēsture līdz 20.gs.

Pēc vadītāja signāla par uzbrukumu, tie, kuri dodas uzbrukumā drīkst paņemt no atstātajām resursu kartiņām, viņuprāt, vērtīgākās, interesantākās (arī iepriekš vienojas, cik katrs dalībnieks varēs ņemt).

Pēc uzbrukuma aizsardzībā paņemtās lietas tiek atliktas atpakaļ apmetnē pie pārējām, jauniegūtās - pievienotas savas apmetnes resursiem.

Katrs pārmaiņus dodas uzbrukumā kādai apdzīvotai vietai. Vadītājs starp uzbrukumiem var aplūkot un komentēt situāciju - kādas lietas tiek izvēlētas kā būtiskākās, kā mainās resursi kopumā (ir/nav pārtika pietiekamā daudzumā, kādus jaunus priekšmetus/amatus katra apmetne uzbrukuma rezultātā atklāj utt.)

Apvienošanās

Pēc dažiem uzbrukumiem resursi ir sajaukušies un atšķirība izzudusi. Šajā situācijā var jautāt pašām apmetnēm, vai ir jēga vairs cīnīties savā starpā? Kāds varētu būt risinājums? Pamazām virzot ideju, ka apvienojoties abas apmetnes būtu ieguvējas un kļūtu spēcīgākas.

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību "Latvijas Pilsoniskā Alianse" un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga

Notikumu traktēšana un sociālā atmiņa

Aktivitātes dalībnieki ir pētnieki, kuri dodas ekspedīcijā laikā un mācās notikumu traktēšanu. Ceļojot pagātnē, pētnieki atklāj interesantus faktus par ēku vēsturi dažādos laika posmos un piefiksē šos faktus ekspedīcijas atskaitē. Pēc tam lasot fragmentus no dažādu laiku darbiem cenšas atpazīt savu notikumu/ faktu.

Ja ir maz dalībnieki

Pētnieki saņem ekspedīcijas atskaites lapu (pamata laukumu), faktu kartiņas un stāsta tekstu. Lasot tekstu, dalībnieki aizpilda ekspedīcijas atskaiti ar faktu kartiņām - secīgi, kā stāstā minēts, ielīmē tās rāmīšos apkārt attēlam (pulksteņrādītāja virzienā). Pēc tam lasot darbu fragmentus tiek pārrunāti minētie fakti un kā dažādos laikos viens un tas pats objekts/ notikums tika uztverts dažādi.

Ja ir daudz dalībnieki

Dalībnieki sadalās grupiņās. Vienu no katras grupas izvēl par Vadītāju, viņš uzrauga grupas darbu, atbild par uzticētajiem resursiem un nosaka, kā tiks aizpildīta ekspedīcijas atskaite.

Pētnieku grupa saņem faktu kartiņas un sadala tās starp dalībniekiem. Katrs ir atbildīgs par viņam uzticētajiem faktiem* (t.i.- ekspedīcijas laikā viņš īpašu uzmanību pievēršīs informācijai, kas par tiem atklāj ko vairāk). Kad kartiņas sadalītas, var doties ekspedīcijā, - aktivitātes vadītājs lasa/stāsta sagatavoto stāstu. Pēc stāsta noklausīšanās, grupa saņem ekspedīcijas atskaites lapu (pamata laukumu ar sanumrētiem lodziņiem), līmi un jautājumu lapu.

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību "Latvijas Pilsoniskā Alianse" un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga

Notikumu traktēšana un sociālā atmiņa

Pētnieku uzdevums ir atbildēt uz jautājumiem, ielīmējot katrā atskaites lodziņā tam atbilstošo faktu kartiņu (Piemēram, 1. jautājums - Kas šajā ēkā darbojās, kad to tikko uzcēla? Atskaites lapas lodziņā ar cipariņu "1" jāielīmē tā faktu kartiņa, kuru pētnieku grupa atzinusi par pareizo).

Kad darbs paveikts, var saskaitīt, cik atbildes pareizas, cik nepareizas, noskaidrot, kādas ir pareizās. Ja piedalās vairākas grupas, savā starpā izveidojas sacensība, kurš spēs atbildēt vairāk pareizās atbildes. Pēc tam lasot darbu fragmentus tiek pārrunāti minētie fakti un kā dažādos laikos viens un tas pats objekts/ notikums tika uztverts dažādi.

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību "Latvijas Pilsoniskā Alianse" un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga

Cittautu ietekme Latvijā

Latvija kā valsts un latvieši kā tauta neizveidojās vienā dienā. Tā neizveidojās arī simts vai divsimt gadu laikā. Lai Latvija izveidotos tāda kāda tā ir šodien, ļoti liela ir cittautu ietekme Latvijā, gan tiešā nozīmē—kad Latvijas teritorija nebija vienota valsts, bet bija iekļauta citu valstu sastāvā, kā arī netiešā ietekme, gan dažādos laika posmos ietekmējoties no cittautu kultūras paražām. Tā kā projekta mērķa grupa bija bērni vecumā līdz 12 gadiem, tad vislielāko uzsvāru likām uz cittautu kultūras ietekmi—kas ir īsti latvisks, kas ir adaptēts no citām kultūrām jau ļoti, ļoti sen.

Kultūras pēdu meklēšana– sagatavošanās

Dalībnieki sadalās 2 komandās (atkarībā no dalībnieku skaita var arī 3 vai 4). Katra komanda vienojas kādas kultūras pēdas Latvijā tiks meklētas. Visvieglāk atrast ir vācu vai krievu kultūras pēdas. Vēlams meklēšanas teritoriju izvēlēties tādu, kur šīs pēdas ir viegli „pieejamas”, Rīgā vislabākā vieta ir Vecrīga. Komandām aktivitātes laikā jāatrod vēl maksimāli daudz citu kultūru pēdas.

Meklēšana

Visas komandas dodas noteiktā teritorijā meklēt kultūras pēdas, atkarībā no dalībnieku vecuma zināšanām tiek meklētas liecības par cittautu ietekmi Rīgā. (tālākie piemēri būs no Rīgas). Ielu nosaukumi, piemiņas plāksnes, dažādi pieminekļi, ir senatnes liecinieki. Bet meklēšanas laikā, aktivitātes vadītājs aicina komandas nosaukt vismaz piecas cittautu kultūras ietekmes šodien. Kā rāda pieredze, šodienas sabiedrība ir tik multinacionāla, ka nav vairs īsti nozīmes no kurienes konkrētā lieta nāk. Lai labāk aizdomātos par lielo dažādu kultūru ietekmi tiek apmeklēts (vai iepriekš sagatavotas kartiņas) ar dažādiem pārtikas produktiem, un dalībniekiem jānosauc vietējie un „svešie” produkti. Daudzi no senatnē „svešajiem” produktiem šodien ir īsti „vietējie” un nav nemaz zināms, kad un kā nonāca Latvijā.

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā Alianse” un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga

Cittautu ietekme Latvijā

Ja aktivitāte notiek Vecrīgā vai kādā citā viduslaiku pilsētā, aktivitātes vadītājs pastāsta par pilsētas plānojumu, un to, ka Rīga veidojusies kā „īsta” vācu pilsēta, par to, kas dzīvoja Rīgā, kas ieņēma labākos amatus, kas ēda vai valkāja vietējo produkciju un kas ārvalstu.

Noslēgums

Aktivitātes dalībnieku diskusija par to, cik liela bija cittautu ietekme Latvijas attīstībā, un cik daudzas šodien zināmās lietas ir pārņemtas no citām kultūrām, tām sajaucoties ar vietējām tradīcijām. Uz lapas tiek uzrakstītas visas atrastās cittautu ietekmes pēdas Latvijā, nodalot šodien un pirms simt vai vairāk gadiem.

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā Alianse” un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

*Oita
Rīga*

Attēli no aktivitātēm

Projekts tiek īstenots sadarbībā ar biedrību "Latvijas Pilsoniskā Alianse" un Kultūras ministriju projekta „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības attīstības un starpkultūru dialoga jomā” ietvaros. Projekta finansējuma avots ir Latvijas Republikas valsts budžets.

Kultūras ministrija

Oita
Rīga